עא: מי שאחזו פרק שביעי גיטין

אי נמי לברבי יצחק, אכיי נמי דייק עולמית לכדרבי יצחק בפרק מרס (יבמות קיג:) דקאמר התם אף אנן נמי תנינא (כ) כדרבי יצחק ודייק מדקתני עולמית גבי נשטתה ולא תנא גבי מיעטת היא אלא דהכא דייק מדקתני עולמית אתרוייהו אתמרתם ונשטתה הא דקתני

מסורת הש"ס

ליה אחרש אשמועינן אפי' יכול לדבר ע"י כתב ואנשטתה לכדרבי יצחק ורב פפא דאי דמ"מ איכא למימר דלא אתא עולמית אלא לכדרבי יצחק גרידא: **הכא** במאי עסקינן **דלא אמר תנו.** וא"ת וכי לא ידע שיקשה לו עד שיאמר תנו מיבעי ליה דמכח זה דקדק תחלה דסיפא דרבי יוסי מדקתני עד שיאמר לסופר כתוב ולא קתני עד שיאמר תנו וי"ל דהמתרץ סבר דלהכי לא תנא עד שיאמר תנו משום דכבר שמעינן ליה מדיוקא דרישא דקתני כתבו משמע הא אמר תנו ותנינן ולהכי אשמועינן בסיפא דבכתבו לא מהני עד שיאמר לסופר כתוב וטעמא דרישא קמפרש דלהכי לא מהני מה שעשו אחרים בלשון כתובו משום דמילי לא מיימסרן לשליח ולא מהני עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו ופרץ עד שיאמר תנו מיבעי ליה דכיון דלא שמעינן ליה אלא מדיוקא דרישא הוה ליה למיתני בסיפא בהדיא עד שיאמר תנו: **הכא** במאי עסקינן **דלא אמר לתלתא.** ה"ג תימה וכי לא ידע שיקשה לו עד שיאמר לג' מיבעי ליה ועוד דאי כדלא אמר לתלתא מאי אירע דכתבו תנו נמי לא מהני וי"ל דהשתא מוקי רישא בכל ענין כין אמר לג' כין אמר לשלשה ומשום שלשה נקט כתבו דהא אם אמר תנו נותנין ולהכי לא מצי למיתני בסיפא עד שיאמר לשלשה דהא בשלשה נמי מיירי דכתבו לא מהני אפי' בשלשה ומ"מ פריך דה"ל למיתני בסיפא ולפרש בהדיא עד שיאמר לשלשה תנו: **הכא** במאי עסקינן **דלא אמר אמרו.** סלקא דעתא דלא שייך לאקשויי עד שיאמר אמרו מיבעי ליה דימא ליה למינקט דומיא דרישא שהבעל מצוה לעדים עצמם לעשות אבל אומר אמרו אומר לאחרים שיאמרו לעדים לעשות וא"ת השתא דמוקי לה כרבי יוסי אמאי נקט כתבו הוה ליה למינקט תנו וכ"ש כתבו ועוד כיון דכתבו לאו דוקא והוא הדין תנו נמי דהוא הדין נמי אמרו ותיתי שפיר סיפא עד שיאמר לסופר כתוב כו' ויש לומר דלא חש למיתני תנו דמסיפא שמעינן דהוא הדין תנו מדלא תנא עד שיאמר תנו: ומשום דאפילו לשלשה נמי אע"ג דלא אמר כתבו לריכין הם עצמם לכתוב ומתניתין דנקט כתבו משמע דאי לא אמר כתבו לא הוי פסול האי גיטא וכגון שהיו שלשה ורבי מאיר היא: **דאמר מילי מימסרן לשליח.** דרך ארץ הוא לעשות שליח דברים והוי נמי כדברים שלוחו של אדם כמותו הלכך היכא דהוו ג' דאיכא למימר עשאן כ"ד לומר לאחרים אמרו לסופר ויכתוב ולעדים ויחתומו: **עד שיאמר לסופר כתוב.** משמע דאין לך לד היתר לומר לאחרים לכתוב אלא השומע מפיו הוא יכתוב ואפילו שלשה ואפי' לא אמר כתבו: **הכא במאי עסקינן.** הן סיפא דקתני עד שיאמר לסופר עצמו: **דלא אמר תנו.** בלא כתבו והכי קאמר האומר כתבו אינו כשר אלא א"כ אמר לסופר עצמו: **אי הכי.** כיון דאיכא לד היתר לומר לאחרים הכי איכבי ליה למיתני אינו גט עד שיאמר תנו בלא כתבו וכל שכן פסיטא דכי אמר לסופר עצמו אלא ודאי דוקא קאמר סיפא באומר תנו: **והכא במאי עסקינן דלא אמר לשלשה.** וכשנים מודה ר"מ דאפילו אמר תנו כותבין הן עצמן דלא עשאם כ"ד: **אלא כולה רבי יוסי היא.** והא דנקט בריש כתובו לאו למידק דאילו אמר תנו בלא כתבו אומרים לאחרים ויכתבו אלא היינו טעמא דפסול דלא אמר אמרו והכי דייקת מינה טעמא דלא אמר אמרו הא אמר בשנים אמרו לפלוני ופלוני ויחתומו ואמרו לאותו סופר וכתב ולאותן עדים ותתמו שפיר דמי דמודי רבי יוסי בהא שהרי עשאן שלוחין לכך: **וא"ר ירמיה חתם סופר שניהו.** לא מיבעי דמתכשר גט בחתימת עד אחד וכתב יד סופר שני אלא הכי קאמר חתם הסופר בגט עד ועד שני עמו כשר: **ואמר רב חסדא.** מתני' דמכשר להחתים סופר בגט:

לסופר כתוב ולעדים חתומו ודיינקינן עטמא דלא אמר תנו הא אמר תנו (נותנין) ומתני' מני ר' מאיר היא דאמר מילי ממסרן לשליח אימא סיפא עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו אתאן לר' יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח

(א) והתנן אשני אחין חרשין נשואין שתי אחיות פיקחות או שתי אחיות חרשות או שתי אחיות אחת פיקחת ואחת חרשת וכן שתי אחיות חרשות נשואות לשני אחין פיקחין או לשני אחין חרשין או לשני אחין אחד פיקח ואחד חרש הרי אלו פטורות מן החליצה ומן היבום ואם היו נכריות יכנסו ואם רצו להוציאן יוציאו אלא מהוורתא כדשנין מעיקרא אמר רבי יוחנן חלוקין עליו חביריו על רשב"ג אמר אביי אף אנן נמי תנינא נישטת לא יוציא נתחרש הוא או נשתטה לא יוציא עולמית מאי עולמית לאו אע"ג דיכול לדבר מתוך הכתב אמר רב פפא אי לאו דאשמועינן ר' יוחנן הוה אמינא רשב"ג לפרושי טעמא דת"ק הוא דאתא ומאי עולמית אע"ג דחזינא ליה דחריף אי נמי לכדרבי יצחק דא"ר יצחק דבר תורה שוטה מתגרשת מידי דהוה אפיקחת בעל כרחה ומה טעם אמרו אינה מתגרשת שלא ינהגו בה מנהג הפקר: **מתני'** אמרו לו נכתוב גט לאשתך ואמר להן כתובו אמרו לסופר וכתב ולעדים וחתמו אע"פ שכתבוהו וחתמוהו ונתנוהו לו וחזר ונתנו לה הרי הגט בטל עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו: **גמ'** טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין מני ר"מ היא דאמר מילי מימסרן לשליח אימא סיפא עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו אתאן לר' יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח ר"מ וסיפא רבי יוסי אין רישא ר"מ וסיפא רבי יוסי אביי אמר כולה רבי מאיר היא והכא במאי עסקינן דלא אמר תנו אי הכי עד שיאמר תנו מיבעי ליה אלא הכא במאי עסקינן דלא אמר אמרו אי הכי עד שיאמר אמרו מיבעי ליה ועוד מי מודה רבי יוסי באומר אמרו והתנן כתב סופר ועד כשר ואמר רבי ירמיה חתם סופר שנינו ואמר רב חסדא מתניתין מני ר'

(ב) אחין חרשין נשואין שתי אחיות פיקחות וכו' אלא מהוורתא כדשנין מעיקרא. כיון דהם חרשים לא איכפת לן בנשותיהן אם הן (ג) פקחות דמ"מ הם לא כנסו אלא כדרמיזה: **וכן שתי אחיות חרשות.** לא איכפת לן בפקחות של בעלים דהן לא נכנסו אלא כדרמיזה לפיכך פטורות מן החליצה דיוצאה משום אחות אשה דכל ערוות פטורות מן החליצה: **ואם היו נכריות.** ומת אחד מהן השני אינו יכול לאחוז מפני שהוא חרש או שהיא חרשת ואינה יכולה לומר מאן יבמי אלא יכנסו: **ואם רצו להוציאן.** אחרי כן יוציאו דאתי גט חרש ומפקע זיקת קידושי חרש אלמא היכא דנפלה ליה מאחיו חרש ופיק ולא גזרינן אטו אחיו פקח: **כדשנין מעיקרא.** דנפלה ליה מאחיו פקח: **אלוקין עליו חביריו.** דאפי' פקח ונתחרש אינו יכול לגרש ואפי' יודע לכתוב ולא מימא דשב"ג מפרש מילתיה דתנא קמא דהכי שמע ליה לרבי יוחנן דמיפלג פליג: **נישטת.** היא משגיחת: **לא יוציא.** אסור להוציאה. ואע"פ שפקחת ומתחרשה יוציאה דאשה לא בעינן דעתה שהרי יוצאה לרצונה ואלא לרצונה היכא דנשטת אמור רבנן לא יוציא דכיון שאינה יודעת לשמור עצמה יתבנו בה הפקר בזנות וכן מפרש לקמן: **ואע"ג דחריף.** אכל מדבר מתוך הכתב לא ממעט: **אי נמי.** האי עולמית לכדרבי יצחק אתא למידק מינה מדקתני סיפא עולמית ורישא לא תנא עולמית משום דרישא דבבנן כדרבי יצחק וסיפא דאוריתא דגבי מגרש בעינן דעתו שהאיש אינו מוציא אלא לרצונו: **אפיקחת בעל כרחה.** מתגרשת ואע"פ שלא מדעתה: **מתני' אמרו לו.** לגרוש לו לשניה מרע מכס: **נכתוב גט לאשתך.** אלא מחיקה ליכם: **ואמר להם כתובו.** והם אמרו לו לסופר כו': **גמ' טעמא דלא אמר להם תנו.** בלא כתבו דכיון דאמר להם כתבו מקפיד היה בדבר אלא יאמרו לאמר ויכתוב שנטשת הוא לו לגלות שאינו יודע לכתוב גט והא אפי' ר"מ מודה (ד)לקמן בפרק התקבל שאם אמר כתבו גט לאשתי אפילו אמר לג"ד לא עשאם כ"ד להרשות את אחרים על כך: **הא אמר תנו.** גט לאשתי ולא אמר כתבו אומרים לאחרים ויכתבו ויתנו דעשאן כ"ד. ועל כרחין כגון שהיו שלשה דאילו לשנים אפי' ר"מ מודה שאפי' לא אמר כתבו אלא תנו צריכים הם עצמם לכתוב דהכי תנן לקמן(ה) אמר לשנים תנו גט לאשתי או לשלשה כתבו ותנו גט לאשתי יכתבו הם עצמם ויתנו אבל אמר לשלשה תנו יאמרו לאחרים ויכתבו ויתנו מפני שעשאם כ"ד דכרי ר"מ ופליג רבי יוסי עליה ומשום

מוסף רש"י

שני אחין חרשין. ניסואיהן אין כין שהן פקחות כין שהן חרשות כין אחת פקחת ואחת חרשת, שהרי כיסמן לנעליהן גרמיה. וכן שתי חרשות כיסמן גרמיה. ואע"פ שהן פקחין, או אחד פקח ואחד חרש ניסואיהן אין, הילכך יוצאת היבמה משום אחות אשה (יבמות קי:) דהאיל ושתיהן חרשות או שניהן חרשים, כקדושי זו כך קדושי זו, ואתו קדושין לשטתו ומפקעי זיקה (שם קיב:). **ואם היו** נכריות. ומת אחד מהן יכנס השני, דלאו כר חליצה הוא או היא אינה כת חלוצה (שם קי:) שאין חליצה בחרשת ומרש שאינן כאמר ואמרה. ואחר כך אם רצו יוציאו בגט, דאתת גט בדרמיזה ומפקע ניסואין דידיה זיקת אחיו דהוא כרחיה (שם קיב:). **נישטת** ותקנתא דרבנן היא (שם). **נתחרש הוא.** לאחר קדושין, כשאיל וקידושיה גמורים הוי לא יוצא עולמית (שם). מילי לא מימסרן לשליח. אין בדברים כח לאיות אחרים ומסרים לאחר (לעיל כט:). **כתב** סופר ועד בשר. כלומר כתב סופר ואתם עד אחד כשר (לקמן פו:). **חתם סופר שניו.** אלו כתב סופר דקתני, אתם הוא, שאם אתם הסופר כעד ועד אחר עמו כשר (לעיל טו:) דהוה להו כ' עדים, ואשמועינן מתניתין דלא מיישינן למימר הבעל לא נוה שיחתום הסופר אלא אחר לשנים אמרו לסופר פלוני ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתומו ותמצו הכי אינון דספרא ואתמתיה, להא לא מישינן (לקמן פח:).

תוספות רי"ד

קדושי תורה ואין לו כח להפקיעם לא ברמיזה ולא בכתבו וק"ל. לרב כהנא אמר רב ומהדר תנאי הוא דתניא ארשב"ג בד"א בחרש מעיקרו אבל פקח ונתחרש הוא כותב ואחרים חותמין על כתב ידו. פי' בד"א שאין סומכין על כתב ידו אלא בחרש מעיקרא שלא למד לכתוב מדעת אבל פקח ונתחרש שלמד הכתיבה בעודו פקח סומכין על כתבו והוא כותב הגט ואחרים חותמין עליו ונותנו לאשתו ומפקע קדושי פקחותה כרב כהנא אמר רב: ומקשה תרש מעיקרו לא אדרבה (מיקלקל) כשם שכנס ברמיזה כך מוציא ברמיזה ובכל רמזיו סומכין וכ"ש על כתיבתו ומהדר אי באשתו הכי נמי הכא במאי עסקינן ביבמתו דנפלה ליה ממאן אילימא דנפלה ליה מאחיו חרש סוף סוף כשם

(ג) יכמות קי: קיב:, **(ד)** פ"א אלמא לא גזרינן חרש אטו פקח, **(ה)** שם, **(ו)** שם קיב:, **(ז)** (לעיל כט. וש"נ), **(ח)** אמר אביי אין רישא ר"מ וסיפא ר"י רבא אמר כולה ר"מ פ"א מ"ד, **(ט)** (לעיל סי: לקמן עב.), **(י)** (לעיל סי: לקמן פו: פז:), **(יא)** (לעיל סי: לקמן פח.), **(יב)** (ל"ל אחיותן), **(יג)** (ולפנינו היא לעיל סי:) עי' תוס' לעיל ד"ה התקבל, **(יד)** (ולפנינו היא לעיל סי:).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שני אחין וכו' אם הן פקחות כל"ל ותיכם אחת נמחק: **(ב)** תוס' ד"ה אי נמי וכו' נמי תנינא לדרבי יצחק:

תוספות רי"ד (המשך)

שכנס ברמיזה כך מוציא ברמיזה אלא דנפלה ליה מאחיו פקח נמצא עכשיו דפליגי רבנן ורשב"ג בכתיבת החרש דרבנן שברי חרש לא יוציאו רמזיו ולא כתיבתו לגבי גט וכגון שכנס בעודו פקח שקדושיו קדושי תורה דאי בחרש מעיקרו ליכא מאן דפליג דכשם שכנס ברמיזה כך מוציא ברמיזה ואתא רשב"ג למימר איזו כתיבה חרש אין סומכין עליה מחרש מעיקרו שלא למדה מדעת אותה כתיבה ודאי לא מהניא גבי יבמתו שנפלה לפניו מאחיו פקח שאין ביאתו וגיטו חשובים להפקיע זיקה דאורייתא ואפילו ע"י כתב אבל בכתיבת פקח ונתחרש שלמדה בעודו פקח מהניא כתיבתו לאחר שנתחרש להפקיע קדושי פקחותו ואע"פ שרמזיו אין מרגילין כתיבתו מועלת ורב כהנא אמר רב דאמרי כרשב"ג: א"ר יוחנן חלוקים עליו חביריו על רשב"ג. פי' היא הברייתא שהבאנו למעלה ואתא ר' יוחנן למימר דרשב"ג דאמר בד"א בחרש מעיקרו לאו לפרושי דת"ק קאמר ולא אתי לאיפלוגי עליה אלא קים ליה לר' יוחנן דמיפליג פליגי: אמר אביי אף אנן נמי תנינא נשתטה לא תצא. פי' מפני שאין לה יד ואין לה דעת לשמור גיטה. נתחרש הוא או נשתטה לא יוציא עולמית מאי עולמית לאו אע"ג שיכול לדבר מתוך הכתב שאין סומכין על כתיבתו כמו שאין סומכין על רמיזותיו להפקיע קדושי פקחות: **מתני'** אמרו לו נכתוב גט לאשתך אם להם כתובו אמרו לסופר כתוב ולעדים חתומו ונתנוהו לו וחזר ונתנו לה הרי הגט בטל עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו אתאן לר' יוסי דאמר מילי ממסרן לשליח אימא סיפא עד שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו אתאן לר' יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com